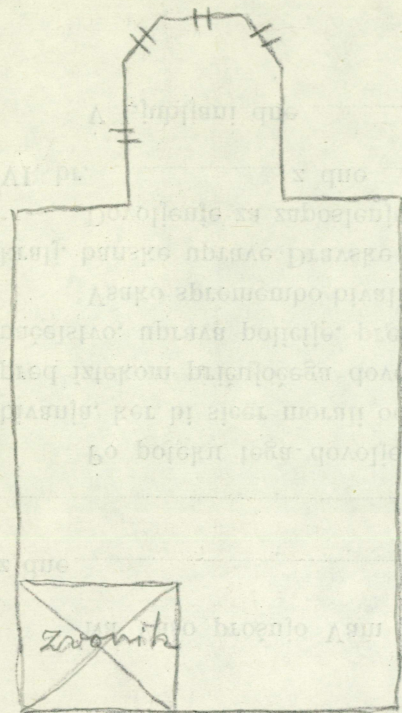

Lepa baročna stavba zgodnjega tipa. Obokana s križnimi svodi med *pullnimi pasovi*? Moderno poslikana. Prostorno in po ? napravi eleganten vtis. Vel. oltar lesen. V atiki, kakor spodaj po ena niša s slikami in po 4 loki med stebri. 4 viti stebri. Boga- to pozlačene figure 4 cerkvenih očetov spo- daj, 4 svetnice zgoraj, na atiki sv. Janez Nep., Glavna slika sv. Nikolaj, zgoraj vnebo- vzetje Marije. Čeden, pozlačen tabernakelj, ni prvoten. Oltar pa karakteristično delo prvih desetletij 18. stol,

2 str. oltarja, pendants, proti sredi

18. stol. Na enemu v atiki ime Jezus, v drugem Marija. V sev. dober kip žal. M.B., dva žalujoča angelja in kip Joahima in Ane.

V drugem dober kip Križanega z Marijo in Janezom, ter Mojzes in Aron kipi dobri, sr. 18. stol.

Na južnem stoji 6 zelo lepih kovinskih svečnikov iz pločevine "zboklo" posrebreno delo z rastlinskimi motivi konca 17. stol. ali zač. 18., v sredi na reliefno srce obdano s trnčevim vencem v katerega sta voletena.

Zidara Lourens 17. stol.

Sedanja stavba zidana po zapisku v arhivih l. 1692.

Urki A R

Delo lep je kovinski lesteneč s cvetlicami iz pločevine in ornamenti-
ko posneto po klasičnih motivih iz prvih desetletij 19. stol.

Prižnica je zelo ^{lepo} delo sr. 18. stol. s kipom Zveličarja na vrhu.
pozlačeno ornamentiko in par angelji. V formi močno plastično občutena.

Pod korn v cerkvi viso v lepem okviru iz sr. 18. stol čedna slika
Pieta z mrtvim Jezusom, sicer nekoliko pavšalna, a precej izrazna posebno
v obrazu.

Krstni kamen čeden, Sojčev.

Na fasadi zunaj vzdana kamnita nagrobna plošča z napisom: Hic sepul-
tus iacet Mathias Fortunatus Thobinger nulli secundus parochus viginti
sex ⁵ sacerdos, triginta ⁴ quatuor annos.

CVIVS SICVT ContInVo Laboriosa LaVDabILIsqVe VIta^fVIT : SICfVIT
qVletVa LaVDabILIs qVe Ips⁷RVs eXItVs Vitae 18 augusti requescat in pace.

Stele, XXXIV, 19.6.1925, str23 - 25.

Sv. Miklavž se imenuje prvičrat l. 1486, vendar pa mislimo, da je takrat že obstajal tam vikarijat. Ta okolica, ki je ležala severno od Ormoža in Središča, je bila ~~pra~~ od pražupnije jako oddaljena. L. 1528. je bil tam že tudi župnik.....

M. Ljubša: Zemljepisni razvoj župnij v pražupnijah Ptuj, Velika Nedelja in Radgona.

ČZN. XX. 1925. str. 6.

St. Nikolai

Župna cerkev posvečena sv. Miklavžu.

Pravilno orientirana cerkev stoji na terasi nad vasjo v n.v. 236 m.

Viri in literatura : Farna kronika.

Karakteristika : Cerkev sestoji iz visoke pravokotne ladje z vzdanim prizmatičnim zvonikom v severozahodnem vogalu, ožjega in nižjega, 3/8 zaključnega presbiterija in na jugu mu prizidane, nadstropne zakristije. Cerkev je večinoma kamenite gradnje in ometana. Strehe so opečne. Zvonikov a je kupolasto-laternasto-čebulasto-, pločevinasto. Zunanjščina je bila zadnjič obnovljena leta 1962.

Zunanjščina: Odlikuje jo nesomerna višina ladje, ki daje celotni cerkveni površini pečat velikopoteznosti. Ladjo obteka pristrešen talni zidec in profiliran konkavni napušč, sicer pa so njene stene gladke. Glavna fasada je preprosta. Ima pp vhod, nad njim diagonalno zamreženo pp okno, sledi preprost konkaven zidec, ki obteka tudi zvonik in končno polovično trikotno čelo. Zvonik obteka še eden skromen zidec, nakar sledijo urna kazališča in členjene zvončve bifore s profiliranimi polbcami in karnisami ter profiliran, konkaven venčni zidec. Levo vhoda je vzdana preprosta pp plošča z napisom: Hic/ sepultus iacet/ Mathias Fortunatus Thobinger/ Nulli secundus/ parochus,

viginti sex, sacerdos, trigintaquatuor annos / CVIVS / SICVT ContinVo laboriosa LAVDA / BILLAQVE Vita fVIt / SIC fVIt qVietVs LAVDABILISqVE IpsI / Vs eXItVs Vitae / 18 Augusti requiescat in pace. (1756) . Zgoraj je upodobljen kelih s hostijo, spodaj mrtvaška glava s kostmi.

Severna ladjina stena ima dvoje pp oken z diagonalnim omrežjem in ravnimi stenami. Zvonik ima s te strani pp vhod, sicer pa enako razporeditev, kot na zahodni strani. Isto velja tudi za njegovi stali steni, ki se dvigata nad ladjino streho.

Južna ladjina podolžnica ima tri pp okna z diagonalnim omrežjem, profiliran ušesasti portal s profilirano preklado, na pristreženem talnem zidcu vrezan IHS v štirilistu (ostale črke in letnice so bile ob priliki obnove uničene), spredaj pa cementni tlak z letnico 1920 .

Zakristija je brez zidcev in ima v zahodni steni pp vhod, v južni dve okni (od teh spodnje kamenito) z diagonalnima mrežama, v vzhodni pa dve enaki okni. Presbiterij ima ~~z~~ ~~na~~ ~~knaki~~ pristrežen talni zidec in profiliran konkavni napušč. Pp okna z diagonalnimi mrežami so v severni in obeh poševnih stenah. V severni steni je tudi viden dušnik nekdanjega ~~mnakja~~ ossarija ~~mnak~~ pod glavnim oltarjem, katerega so l. 1787 opustili. Cerkevna zunanjščina je bila obnavljana leta 1844, 1874, 1906 in 1962.

Notranjščina: Tlak je črno-bel cementen in v ladji za dve stopnici nižji od enega v presbiteriju, ter iz leta 1906.

Pévska empóra, v širini vzdane zvonika, počiva na toskanskem stebri in dveh križnih obokih ter je naknadni vzidek. Polžaste stopnice so v desnem stolpiču, levo pa je zvonica, ki je ločena od ostalega podkornega prostora s členjenim ppk portalom, pokrita pa s križnim obokom.

Prostorno ladjino notranjščino členijo štirje pari dupliranih plitvih pilslopov z oprogami in tremi pari sosvodnic, vrezanih v potlačeno banjo. Ventilacijska mreža kaže motiv štirih školjk, ki je možen šele v 1. pol. 18. stoletja. Potlačen slavelok vodi v presbiterij, katerega členita dva para

dvojnih pelslopov s križajočima se sesvodnicama, oprogama in 3/8 zaključkom, v katerem se motiv pelslopne arhitekture ponovi. Vso notranjščino krasi ornamentalna slikarija iz leta 1906, delo Franca Horvata iz Radgone. Zakristijski vhod je širok, pp, profiliran in z gredo, oratorijska lina pa je preprosta, ppk. Zakristija ima pod iz 1876, ko je nastal tudi njen sedanji vhod, in križni obok s štirilistom v temenu. Resen stopniščni prehod iz leta 1876 (na mestu stopniščnega stolpčiča) vodi v oratorij, ki ima opečnen satasti tlak in križni obok.

Cerkvena notranjščina je bila obnovljena leta 1844, 1874 in 1906. Odbiti omet severne ladjine stene dokazuje, da so stene kamnite gradnje, profilacija pa opečna. Problematiko zvonika razkriva dejstvo, da sega njegov prvi tni omet pod zid prizidane ladjine stene in da sta vidna nastavka pravokotnega talnega zidca, ki je enako renesančen kot zvonikov portal, ki kaže na 16. stoletje.

Levo vhoda je v zidan nagrobnik, katerega obrobja slopasta ppk arhitekturna, spodaj pa krasi reliefno podane mašniške insignije, zgoraj pa napis: Hic est positus stephanus / MoDrinjak parochus istius / parochiae / regnavit hanc parochiam 13 annis / natus Polstravii 1771 obiit 8m 8bris.

V desni steni presbiterija je pp plošča z napisom: MATIAS MICHAEL SAGER PAROCHUS AD S. NICOLAUM ANNO MDCCXVII TEMPLI, ALTARIS, CRYPTAE FABRILIS CURAM INSUDAVIT. DUAS VINEAS AC LIBEROS FUNDOS CUM ANNO XIII MISSARUM SUCCESSORIBUS LEGAVIT.

Oprava: Glavni oltar je zelo bogato, veliko in razkošno delo iz 1716, kot je to dokazoval hrbtni napis DIESES GEMACHT 1716. Prednik iz leta 1697 je bil uničen od Krucev leta 1704. Ima zidano prizmatično menzo s tabernakljem iz l. 1855, izdelkom Jožefa Kainza iz Graza in Tomaža Kotnika iz Maribora, ki sta obnovila oltar. Tabernakljeva partija je bila zadnjič predelana leta 1931 od Franca Zamude. Oltarna stena trapezasto zajema prestor, sega od stene do stene in ima dva ppk prehoda, podstavek oblikuje s paste odnosno konsolaste baze nastavka, katerega sestavljajo osrednja,

gibana; ppk opl slika v bogatem, akantasto preplatenem okviru, par uvitih stebrov, niši z lastnimi uvitimi stebriči in kipoma Gregorja in Urbana, gladka kompozitna stebra, zopet niši z lastnimi uvitimi stebriči in kipoma Ambrozija in Avgušтина ter končno dva uvita stebra. Stebre povezujeta golšasti ogredji, okrašeni z operutničnimi glaviciami, dvema segmentnima kriloma z efeboma in povezani z usločeno gredo, katero nad glavno sliko kraši bogata kartuša, nošena od dveh angelov in okrašena s križniškimi križem. Atika je replika nastavka, zaključena z dvema segmentnima in putoma ter v sredini z ravnim čelom, dvema putoma in Janezom Nepomukom. Kipi v atiki predstavljajo Elizabeto, Ano, Katarino in Barbaro; ppk opl slika v razgibanem, akantasto okrašenem okviru pa Marijino vnebovzetje, delo Jakoba Brolla iz leta 1877. Glavna slika predstavlja titularnega svetnika ter je delo istega mojstra iz leta 1878. Za oltarjem se hrani bp ppk opl slika stoječe M^{re} z otrokom in skromen starejši tabernakelj, na oltarju pa šest večjih in štirje manjši klasicistični svečniki iz pošarebrene pločevine, kar velja tudi za večno luč, ki je kvalitetno klasicistično delo, vredno ohranitve.

Oltar je dobro baročno delo s kasnejšo polihromacijo, ki je sicer dobro ohranjena, vendar potrebna očiščenja. Stranska oltarja sta pendanta. Imata kamenit, cementno prevlečen suppedanij, z lesom obito opečno menzo s pip grohom, širši podstavek, katerega pridelni del se na koncih zaključuje z volutama in nastavek, katerega nosita dva gladka kompozitna stebra in golšasta kosa ogredja ter končno atektonske, od volut nošeno atiko, izpolnjeno z monogramoma v oblaki in angelski gloriiji. V sredini nastavka je konkavno - konveksno zaključena vdolbina, katero flankirata dva stebra plavajoča angela-demonstranta. V levem oltarju je kip Pieta, ob zunanji strani stebrov pa Ana in Josihina, v desnem je Deizisna skupina, ob strani pa Mojzes in Zaharija. Ta oltar ima šest krasnih baročnih pločevinastih svečnikov, ki so reliefno oblikovani in jih krase goreča srca. Oba oltarja sta dobri, konkavno v prostor razviti deli, brez bogatejša ornamentalne dekoracije, zato pa dobrih proporcio-

načnih mer. Oltarja sta izpred sredine 18. stoletja in ne kaže elementov izrazitejše stilne smeri.

Prižnica je kvalitetno podobratsko delo iz leta 1854. Njeni avtorji so mizar Jožef Kainz iz Graza, pozlatac Tomaž Kotnok iz Maribora in neznan kipar. Je bogato delo, obnovljeno leta 1926, ki kaže živo poznobaročno-klasiciistično tradicijo in katero krasi ornamenti, puti, zveličar in kromogram: IVetVs enIM eX fIdE VIVit / sCribit PaVLVs apostoLVs Christi.

LMB vošlina, ki je leta 1906 nadomestila oltar Treh kraljev, ki je bil enako delo kot ostala dva skupaj z njima obnovljen leta 1857, je kičasto bp d 10.

Prvotni krstilnik iz leta 1672 je nadomestil sedanji, ki je spodaj marmoren zgoraj lesen in Sojčovo delo. Je iz leta 1913.

Neobaročne orglje so iz 1913 in Brandlovo delo.

Križev pot po Führichu je naslikal graški slikar Viljem Roling, a ga je l. 1926 Franc Zamuda preslikal.

Klepi in spovednice so iz leta 1905., vse vratnice pa iz 1906.

Oprema: Glavni lestenec je lep klasicističen izdelek iz posrebrene pločevine iz leta 1837.

Slika pp opl Pieta je povprečno delo, baročno, iz prve polovice 18. stoletja, ki naj bi predstavljalo Jeruzalemsko MB.

Slika sv! Družine je delo Antona Brolla iz leta 1895.

V zakristiji sta monštranca in ciborij bp, eden kelihov baročen iz začetka 18. stoletja, drugi ima baročen samo košek, okrašen z akantom in reliefi Marije, Petra in Janeza Evangelista, relikviar pa je poznobaročen iz druge polovice 18. stoletja.

V oratoriju je omeniti samo dva piramidasta baročna relikviarija. Paramenti so povprečni in bp.

Zvonik: kaže v spodnji partiji kamenito gradnjo, medtem ko je zvonova etaža

jasen, opečen prizidek iz konca 17. stoletja. V višini prvotne zvonove etaže so štiri ppu zvonove line, zazi ane zopeko ob priliki povišanja zvonika. Ura in sedanje stopnišče sta iz leta 1844. Zvonova sta izdelka Strojnice tovarn in livarn v Ljubljani iz leta 1922 in 1923.

Podstrešje: Cerkev kaže kamenito gradnjo in opečno obokanje. Zvonik je obeta in na vogalih poslikan z belimi "šivanimi" robovi. Zazidane zvonove line so bile navzven biferne, ppk, opremljene s polico in karniso ter morda že iz 16. stoletja. Ladja je jasen prizidek k zvoniku, ki kaže tik nad njeno občno peto močan, kamenit, konkaven zidec (viden tudi na zunanjsini) ter v višini zazidanih zvonov lin pravokoten opečen zidec, na katerem so počivale biferne zvonove line (in ki je tudi viden na zunanjsini.)

Resume: Cerkev sv. Miklavža se prvič omenja leta 1486, kaplanija (Jurij Ordning) leta 1528, župnija leta 1617. Prvotna cerkev je morala biti manjša in nižja od sedanjé ter s sedlasto streho, tako da je bil sedanji zvonik ob njo prislunjen. Sedanja cerkev je bila zgrajena med leti 1683-1692 in opremljena do leta 1692. Ob tej priliki so povišali zvonik in mu dali sedanjo obliko, medtem ko jo je podstrešje dobilo leta 1740. Od prvotne ce kve je morda deloma južna ladjina stena, medtem ko xix je vse ostalo z zakristijo vred iz konca 17. stoletja. Leta 1874 so bila urejena cerkvena okna, leta 1876 pa je bil odstranjen stopniščni stolpič pri zakristiji in nadomeščen s sedanjimi oratorijskimi stopnicami.

Okolica: Kapela sv. Ane je 3/8 zaključena stavba brez zidcev, s konkavnim napuščem, z dvema preprostima pp ~~praktičnima~~ oknoma z rezgibano mrežo, s preprostim kamenitim pp portalom in z nišo, v kateri stoji xix na profiliranem podstavku s kartašo kamenit kip nadangela Mihaela. Kip je kvalitetno baročno delo iz prve polovice 18. stoletja. V kapelo vodijo 4 stopnice. Tla je cementen, strop raven, nad nekako menzo pa stoji litočelezen

Križani in enaka pp plošča z napisom: SEBASTIAN MACHERITSCH AUS HERMANNSTETZ GEBOREN DEN 18. JANUAR 1744 UND GESTORBEN AM 6. JANUAR 1808 / MARGARETHA DESSEN FHEWEIB / GEBORHEN AUS STERNSTETZ AM 20 JUNY 1732 / GESTORBEN AM 13 JANUAR 1819 / KINDER / SOHN GEORG-... (1777-1818) / TOCHTER MARIA... (1779-1800) / SOHN JOHANN... (1781-1807) / ERDE VON MIR GEBAUT, DU GABST MIR BROD DARUM / UND BROD ERHIELTE MIR DAS LEBEN / WAS IST NUN BILLIGER, ALS DIR / MEIN FLEISCH DAFÜR GEBEN. Kapela je bila popravljena v začetku 19. stoletja od Stefana Modrinjaka.

Obzidje okoli cerkve je bilo leta 1840 še delno ohranjeno. Župnišče je nadstropno, 5 x 3 osno poslopje iz leta 1832 s prizidano dvoriščno verando. Kronogram na portala se glasi: ECCLESIA / ordo theotonicVS / parochVS LOCI / ipsiqVe parochiani / benigne / ILLas exXerVnt acDes. Župnišče je stalo že leta 1655 in je bilo pozneje trikrat predelano ter 1.1832 nadomeščeno s sedanjo stavbo, ki je bila 1.1876 in 1906 obnovljena in povezana z vezmi.

V župnišču se hrani omarasti oltar iz Kejžarja, ki se zgoraj konvexno-konvexno zaključuje ob strani pa ga spremljata navpični voluti. Z notranje strani krasi krili z oljem na les naslikani podobi Jožefa in Ane v oblaki glorijski; v sami omarici pa visi opl slika Marije dobrega sveta, sedeče na oblakih. Slike so boljše baročno delo. Oltar datirata kronograma: Sancta anna / Inter CeDe / pro / Iosepho Thobinger / IVDICE / pettoVIensi / et / ConIVge eIVS / anna ter: CVnctasqVe / In / Kaysersperg / sitas / a fVLgVre / Libera / Vineas, ki datirata letnico 1763. Les je v dobrem stanju, vendar je oltar potreben očiščenja. Istočasna prizmatična skrinja s cvetno poslikano sprednjo stranico je tvorila oltarni podstavek in služila za shranilo paramentov in posodja.

Slika Epifanije pp opl je kvalitetno baročno delo, ki je dobro ohranjeno. Kompozicija je diagonalna: levo je MB z otrokom in Jožefom, desno pa so trije kralji, od katerih starejši kleče predaje darilo. Je avstrijsko delo z močnimi italijanskimi potezami.

Stara žola je bila iz leta 1829, sedanja je iz leta 1892.
Sedanje pokopališče je iz leta 1787, mrtvašnica pa iz leta 1830.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana, trpi pa na talni vlagi, ker ni talni zidec osvojen cementno obloge.
Registrske opombe: Spomenik vzdržuje lastnik sam, to je rim. kat. župnijstvo. Cerkveni podatki: k.o. SV. Miklavž pri Ormožu, parc. štev. 1/1 in 1/2, vlož. štev. 189, 106, in 65.

Ostalo: Pod Jeruzalemom leži tkzv. Babji klanec, kjer so leta 1684 žene pregnale turško četo.
Fischerauerjeva graščina na Jeruzalemu je pogorela leta 1907., nakar je do bila sedanjo obliko.

Jože Gurk: Zapiski mariborske topografije, 1962(?).

"Včeraj je bila velika slovesnost v fari pri sv. Miklavžu. Pridni in vse hvale vredni farani so svojo cerkev od tal do verha ponovili - četiri altarji in prižnica so del ponovljeni, del pa iz novega napravljeni, in mnogo cerkvenih reči je novih nakupljenih; razun tega so še 3 nove zvonove iz Ljubljane, od izverstnega mojstra, gospoda Samassa, vlite dobili. Vse dlo v cerkvi, prav lično in lepo, je gosp. Tomaž Kotnik iz Maribora zelo hvredno izpeljal."

Novičar iz avstrijskih krajev. Od Svetinj poleg Lutomera na Staj.
Novice 10. oktober 1857, L. XV., list 81, str. 323-4.

Monštranca z ekpozitorijem v obliki srca iz 1. pol. 18. stol.

Voskast reljef sedeče M.B. z detetom v srebrnih cvetlicah in ornamentih 1. pol. 18. stol., v lepem okviru, zelo čedno.

Enaka tabla v preprostejšem okviru, oblečen voščen sv. Janez "ep. vsrebrnih baročnih ornamentih.

Vse skupaj iz Jeruzaelma.

Stele, XXXIV, str.33, 19.6.1925.